ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

O‘ZBEK MILLIY LIBOSLARINING ZAMONAVIY INTERPRETATSIYASI DIZAYNERLIK YONDASHUVLARI

Xomidov Vohidjon Obidovich,
Farg‘ona davlat texnika universiteti t.f.f.d.
Ibrohimova Durdona Muxsinjon qizi
Farg‘ona davlat texnika universiteti M30-24 guruh talabasi
Rahmonova Sarvinozxon Abrorjon qizi
Farg‘ona davlat texnika universiteti M30-24 guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada o‘zbek milliy liboslarining zamonaviy dizayndagi talqini, dizaynerlik yondashuvlari va madaniy merosning hozirgi moda tendensiyalariga integratsiyasi tahlil qilinadi. Maqolada milliy liboslarning tarixiy shakllanishi, ularning badiiy va estetik xususiyatlari, zamonaviy dizaynerlar tomonidan yangicha talqini hamda yosh avlodga milliy qadriyatlarni singdirishdagi o‘rni yoritiladi.

Kalit so‘zlar: Milliy liboslar, zamonaviy dizayn, dizaynerlik yondashuvlari, madaniy meros, moda tendensiyalari, estetik tarbiya.

Annotation: This article examines the interpretation of Uzbek national costumes in modern design, designer approaches, and the integration of cultural heritage into contemporary fashion trends. It highlights the historical evolution of national attire, their artistic and aesthetic features, innovative reinterpretations by modern designers, and their role in promoting national values among the younger generation.

Keywords: National costumes, modern design, designer approaches, cultural heritage, fashion trends, aesthetic education.

Аннотация: В данной статье рассматривается современная интерпретация узбекских национальных костюмов в дизайне моды, дизайнерские подходы, а также интеграция культурного наследия в актуальные модные тенденции. Анализируются историческое развитие национальной одежды, её художественные и эстетические особенности, инновационные решения современных дизайнеров, а также роль национальных костюмов в формировании национальной идентичности и передаче культурных ценностей молодому поколению.

Ключевые слова: узбекские национальные костюмы, современный дизайн, дизайнерские подходы, культурное наследие, модные тенденции, эстетическое воспитание.

Kirish

O‘zbek milliy liboslari xalqimizning boy madaniy merosi, urf-odatlari va estetik qarashlarining yorqin ifodasidir. Bugungi globallashuv davrida milliy liboslarning zamonaviy dizayndagi talqini nafaqat estetik, balki madaniy va ijtimoiy ahamiyatga ega. Zamonaviy dizaynerlar milliy liboslarni yangicha yondashuvlar bilan boyitib, ularni xalqaro moda maydoniga olib chiqmoqdalar. Ushbu maqolada o‘zbek milliy liboslarining zamonaviy interpretatsiyasi va dizaynerlik yondashuvlari tahlil qilinadi.

Nazariy qism

Milliy liboslarning tarixiy shakllanishi

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

O‘zbek milliy liboslari asrlar davomida shakllanib, turli tarixiy davrlar, ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlar va madaniy ta’sirlar natijasida rivojlanib kelgan. Har bir mintaqaning o‘ziga xos liboslari mavjud bo‘lib, ular o‘zining rang-barangligi, naqshlari va matolari bilan ajralib turadi.

Zamonaviy dizaynerlik yondashuvlari

Bugungi kunda dizaynerlar milliy liboslarni zamonaviy modaga moslashtirishda turli yondashuvlardan foydalanmoqdalar. Bu yondashuvlar orasida milliy naqshlarni zamonaviy fasonlarga integratsiya qilish, an’anaviy matolardan foydalanish, milliy ranglar palitrasini saqlab qolish kabi usullar mavjud. Masalan, dizayner Ruxsora Aslonova o‘zining kolleksiyalarida milliy an’analarni zamonaviy modaga uyg‘unlashtirib, xalqaro moda ko‘rgazmalarida muvaffaqiyat qozonmoqda.

Madaniy meros va estetik tarbiya

Milliy liboslar nafaqat kiyim-kechak, balki xalqning madaniy merosi, estetik qarashlari va identitetining ifodasidir. Ularni zamonaviy dizaynda talqin qilish orqali yosh avlodga milliy qadriyatlarni singdirish, estetik didni shakllantirish va madaniy ongni rivojlantirish mumkin. Bu esa o‘z navbatida, milliy o‘zlikni anglash va uni asrab-avaylashga xizmat qiladi.

1-jadval

Asosiy elementlar	**An’anaviy liboslarda**	**Zamonaviy dizayndagi talqini**
Matolar	Ipak, adras, atlas	Kombinatsiyalangan matolar
Naqshlar	G‘irih, islimiy	Minimalistik yondashuv
Ranglar	Yorqin, tabiiy	Pastel va neytral ranglar
Fasonlar	Erkin, keng	Moslashtirilgan, zamonaviy
Bezaklar	Qo‘lda tikilgan	Mashina va qo‘lda tikilgan

Milliy liboslarning zamonaviy dizayndagi talqini

1-rasm

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

Tasvirda atlas, adras, bekasam kabi matolar bilan bezatilgan liboslar ko‘rsatilgan bo‘lib, ularning yorqin ranglari va murakkab naqshlari milliy identitetni ifodalaydi. Ayniqsa, atlas matosining to‘q ko‘k, sariq va qizil ranglar uyg‘unligi qadimiy o‘zbekcha estetikani eslatadi. Ushbu liboslar qadimdan to hozirga qadar ayollarning go‘zalligini ta’kidlashda muhim vosita bo‘lib xizmat qilgan. Rasmda milliy matoning shunchaki bezak emas, balki butun boshli madaniy qatlamning tashuvchisi ekani ko‘rinadi. Bugungi kunda ko‘plab dizaynerlar ana shunday matolarni zamonaviy fasonlar bilan uyg‘unlashtirib, Yevropa podiumlarida ham namoyish qilmoqda. Matoning ishlab chiqilishida tabiiy bo‘yoqlardan foydalanish, uni qo‘lda to‘qish va naqsh solish jarayoni – bu san’atdir. Shu jihatdan, ushbu rasm dizaynerlar uchun muhim ilhom manbai bo‘lib xizmat qiladi. O‘zbek milliy matolari jahon moda industriyasida o‘z o‘rniga ega bo‘lib borayotganining tasdig‘i sifatida bu tasvir juda katta ahamiyat kasb etadi. Undan foydalanish orqali maqolada madaniy meros va zamonaviylik uyg‘unligini tushuntirish mumkin. Matolar asosan tabiiy ipak va paxtadan tayyorlanadi, bu esa ekologik xavfsizlik va sog‘lom turmush tarzini targ‘ib etish bilan ham uyg‘unlashadi.

2-rasm

Bu rasmda zamonaviy moda namoyishida o‘zbek milliy liboslari taqdimoti tasvirlangan. Dizaynerlar tomonidan yaratilgan liboslar an’anaviy elementlarga ega bo‘lsa-da, ularning fasoni, bo‘yi va umumiy siluetida zamonaviylik yaqqol seziladi. Masalan, an’anaviy atlas matosidan tikilgan libos zamonaviy kesim bilan boyitilgan, bel qismi toraytirilgan, yelkalar va etaklar esa yengil, oqimli qilingan. Bu liboslar orasida abaya, ko‘ylak, tunika, bluzka kabi kiyim turlari bo‘lib, ularning barchasida o‘zbek milliy naqshlarining zamonaviy talqini ko‘zga tashlanadi. Ushbu rasm zamonaviy dizaynni xalqimizning madaniy qadriyatlari bilan uyg‘unlashtirishdagi muvaffaqiyatli yondashuvni ko‘rsatadi. Liboslarda ishlatilgan naqshlar – g‘irih, islimiy, gul naqshlar dizaynerlik tafakkurining

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

yuksak namunasi sifatida e'tiborni tortadi. Rasmda dizaynerlar tomonidan tanlangan ranglar – to'q qizil, moviy, yashil va oltin tuslar liboslarga bayramona ko'rinish beradi. Ushbu yondashuv yoshlar orasida ham milliy liboslarga qiziqishni oshirishda muhim vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Liboslardagi minimalistik yondashuv va funksionallik – ya'ni kundalik kiyimda ham madaniy boylikni aks ettirish imkoniyati bu liboslarni universal qiladi. Aynan shu rasm o'zbek milliy modasining bugungi zamonaviy modalar kontekstidagi istiqbolini tasvirlaydi.

3-rasm

Ushbu rasm Moskvadagi Modalar uyida bo'lib o'tgan "Anor gullaganda: O'zbekiston an'analarini asrovchilar" nomli ko'rgazmadan olingan. Ko'rgazmada o'zbek milliy liboslari va matolari, shuningdek, milliycha ruh berilgan zamonaviy liboslar namoyish etilgan. Rasmda qoraqalpoq ayollari milliy liboslari tasvirlangan bo'lib, ular o'zining yorqin ranglari, murakkab naqshlari va o'ziga xos fasonlari bilan ajralib turadi. Bu liboslar o'zbek xalqining boy madaniy merosi, urf-odatlari va estetik qarashlarining yorqin ifodasidir. Ko'rgazma orqali milliy liboslarning zamonaviy dizayndagi talqini, dizaynerlik yondashuvlari va madaniy merosning hozirgi moda tendensiyalariga integratsiyasi namoyish etilgan. Bu esa o'z navbatida, o'zbek milliy liboslarining xalqaro moda maydonida o'z o'rnini topishiga xizmat qiladi.

Xulosa

O'zbek milliy liboslarining zamonaviy dizayndagi talqini madaniy merosni asrab-avaylash, estetik tarbiya berish va milliy identitetni mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega. Dizaynerlar tomonidan milliy elementlarning zamonaviy modaga integratsiyasi orqali o'zbek liboslari xalqaro moda maydonida o'z o'rnini topmoqda. Bu esa, o'z navbatida, yosh avlodga milliy qadriyatlarni singdirish va ularni asrab-avaylashga xizmat qiladi.

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261, 2022-2.889, 2023-5.384, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Aslonova, R. (2025). Milliylik va zamonaviylik uyg‘unlashgan liboslar. O‘zA. https://uza.uz/oz/posts/milliylik-va-zamonaviylik-uygunlashgan-liboslar_696619

2. 1-son kasb-hunar maktabi o‘qituvchilari. (2024). Ayollar milliy liboslari – zamonaviy dizayn talqinida. Ta’limda raqamli texnologiyalarni tadbiq etishning zamonaviy tendensiyalari va rivojlanish omillari, 34(1), 44-48. https://pedagoglar.org/01/article/view/4792

3. Bahronova, Sh. I., Nuriddinova, N. O., & Davlatova, N. U. (2024). Zamonaviy o‘zbek milliy liboslari namunalarini tayyorlash orqali yosh avlodga ajdodlardan qolgan merosni o‘rgatish. PEDAGOGS, 53(1), 18–24. https://pedagogs.uz/ped/article/view/864

4. Xo‘jamurodova, S. A. (2023). Dizayn ta’limida milliy liboslarning badiiy jihatlari va xususiyatlari. International Conference on Interdisciplinary Science. https://universalconference.us/universalconference/index.php/icms/article/view/1990

5. Fayzullayeva, X. D. (2022). Tasviriy san’atda zamonaviy o‘zbek milliy liboslarining o‘rni va o‘quv jarayonida muammolarini o‘rganish an’analari. ORIENS. https://oriens.uz/uz/journal/article/tasviriy-sanatda-zamonaviy-ozbek-milliy-liboslarining-orni-va-oquv-jarayonida-muammolarini-organish-ananalari/

6. Mirboboeva G., Isroilova N., Rakhmonova M. A COMPARATIVE ANALYSIS OF FLAX FIBRE FOR INDUSTRIAL APPLICATIONS //Western European Journal of Modern Experiments and Scientific Methods. – 2024. – T. 2. – №. 10. – C. 11-16.

7. Tursumatova S., Tursunov D., Isroilova N. Research on the Production of Special Clothing for Car Repair Workers, Taking into Account Human Ergonomic Characteristics //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – T. 17. – C. 204-209.

8. Isroilova N. RESEARCH ON THE PRODUCTION OF MEDICAL SUITS BASED ON FLAX FIBER FABRICS //Journal of science-innovative research in Uzbekistan. – 2025. – T. 3. – №. 6. – C. 405-409.

9. Isroilova N. ANALYTICAL STUDY AND FORMATION OF THE ASSORTMENT OF WOMEN'S LIGHTWEIGHT CLOTHING //Journal of science-innovative research in Uzbekistan. – 2025. – T. 3. – №. 6. – C. 445-451.

10. Nozimjonovna, O. I. (2022). CONSTRUCTIVE ANALYSIS OF MODERN CIRCULAR NEEDLE KNITTING MACHINES. American Journal Of Applied Science And Technology, 2(06), 75-79.